

VOORWOORD

In 2007 heeft Stichting Kezban geconstateerd dat een herstart nodig is. Een herstart of doorstart omdat het vraagstuk van eengerelateerd geweld om aandacht blijft vragen. Steeds weer blijkt dat er een grote groep vrouwen nog niet is bereikt. Gelukkig is er een positieve ontwikkeling in gang gezet met betrekking tot de opvattingen en mentaliteit. Het is een hoopvol begin. Zowel bij de doelgroep als bij de overheid en instellingen is de problematiek bespreekbaar en hier en daar wordt effectief opgetreden tegen eengerelateerd geweld. Maar er is nog veel meer nodig om het te laten ophouden.

In 2008 is de inzet vanuit Stichting Kezban het meest gericht geweest op de communicatie. Er is communicatiemateriaal ontwikkeld gericht op een zo breed mogelijk publiek.

De website "Hallo Kezban " heeft onze meeste aandacht gekregen. Met dit interactief medium willen wij een zo breed mogelijke categorie van jongeren bereiken. Jongeren van verschillende leeftijdscategorieën en verschillende culturele achtergronden. De website vormt een podium voor discussie en informatie-uitwisseling, maar geeft ook uitgebreide informatie over doorverwijzing bij vragen. Een grote groep getrainde jongeren zijn hierbij actief. Zij doen dit werk als vrijwilliger. Op 26 november 2009 wordt de website gelanceerd.

Vanuit de landelijke werkgroep Muduwannah heeft Stichting Kezban een tweetalige brochure opgesteld over Turks en Nederlands familierecht, vreemdelingenrecht en achterlating van vrouwen in het land van herkomst. Ook is er een zogenaamd zakboekje gemaakt waarin op een compacte wijze allerlei belangrijke zaken worden genoemd en toegelicht. Dit boekje wordt nu op brede schaal verspreid.

Stichting Kezban heeft ook het ministerie van Justitie geadviseerd over de thema's huwelijk, dwang en achterlating van meisjes in het land van herkomst. Dit heeft weer geresulteerd in een praktische handleiding die voor de zomer 2009 op grote schaal is verspreid. Na de zomer hebben veel media daarover gepubliceerd.

Onze activiteiten zijn niet voor niets geweest. In de laatste jaren is best een goede voortgang vast te stellen met betrekking tot de bestrijding van eengerelateerd geweld. Het resultaat tot nu toe heeft Stichting Kezban niet in haar eentje bereikt. Dat resultaat was er niet geweest zonder de steun en inbreng van vele betrokkenen. Wij willen alle betrokkenen oprecht danken voor hun bijdrage.

Op deze plaats vragen plaatsen wij een accent op de ontvangen financiële steun van onze donateurs, de soepele medewerking van instellingen en de honorering van onze projecten door ministeries en fondsen.

In de toekomst blijft ondersteuning echter hard nodig, want er ligt nog een grote taak op ons te wachten en er is nog veel werk te doen.

Graag nodigen wij u daarom uit om hierin bij te dragen.

Latifa Lazaar
Voorzitter Stichting Kezban

oktober 2009

BESTUURSVERSLAG

OPRICHTING

Na de dood van Kezban Vural die op 22 juni 1999 in Zwijndrecht voor de ogen van haar kinderen door haar ex-man werd doodgeschoten, richtten een aantal vrouwen in januari 2001 de Stichting Kezban op onder het motto: 'DIT NOOIT MEER'.

DOELSTELLING

Het doel van Stichting Kezban is kortweg het voorkómen en bestrijden van relationeel en eengerelateerd geweld in huiselijke kring en specifiek onder de allochtone bevolking.

In concreto houdt dit onder meer in:

- het thema relationeel en eengerelateerd geweld bespreekbaar maken binnen allochtone kringen
- versterken van de kennis en het zelfbewustzijn van allochtone vrouwen en meisjes
- ondersteunen en begeleiden van slachtoffers en hun een stem geven
- de waakzaamheid en toegankelijkheid van de reguliere hulpverlening voor allochtone slachtoffers van huiselijk geweld vergroten
- alert zijn op het overheidsbeleid en opkomen voor de belangen van allochtone slachtoffers met name meisjes en vrouwen.

KARAKTER

Stichting Kezban is een vrijwilligersorganisatie en wil dat ook blijven. Juist daardoor behoudt de stichting zijn onafhankelijkheid en kan de creativiteit naar buiten komen. Stichting Kezban wil zich niet profileren als hulpverlenende instantie. Wel wil de stichting een brug vormen tussen slachtoffers en hulpzoekenden en de reguliere hulpverleners. Donateurs zijn van levensbelang voor Stichting Kezban. Zij leggen de financiële basis voor het werk van de stichting en vormen mede het maatschappelijk draagvlak. Projecten kunnen helaas niet worden uitgevoerd zonder financiële steun van anderen. Daarom vraagt de stichting wel subsidies voor projecten.

2008 IN HET KORT

Op 14 maart 2008 heeft Stichting Kezban een netwerkbijeenkomst georganiseerd voor haar relaties in het werkveld. Tijdens deze netwerkbijeenkomst is het project Hallo Kezban, het project met de interactieve website over eer en relaties, gepresenteerd en heeft professor Renee Römkens een inleiding gehouden over huiselijk geweld.

De voortgang in 2008 volgt de planning redelijk goed. Eind 2009 is de web- en chatsite klaar en kan die worden gelanceerd en zijn de vrijwilligsters die de website ondersteunen, opgeleid.

In 2007 is besloten mee te doen met het project Mudawannah dat niet alleen meer het Marokkaanse familierecht en achtergelaten vrouwen betreft, maar mede de Turkse problematiek omvat. Voor de Turkse doelgroep is een project ontwikkeld met een voorlichtingscampagne.

BESTUUR

De bestuursleden zijn bijna allemaal allochtone vrouwen, één bestuurslid is een allochtone man en een ander een autochtone vrouw. Allen zijn professionals die met het onderwerp een band hebben. Zij vervullen hun bestuursfunctie op basis van vrijwilligheid. Er is een adviesgroep waarin betrokkenen zitten die op verzoek het bestuur adviseren.

Stichting Kezban had eind 2008 7 bestuursleden. Begin 2009 legden twee bestuursleden hun functie om privéredenen neer. Gelukkig konden de vacatures snel worden vervuld. Momenteel zijn er 8 bestuursleden (zie bijlage). Het secretariaat en het penningmeesterschap werden samengevoegd.

ORGANISATIE EN WERKWIJZE

Het bestuur is een echt werkbestuur en vergadert eenmaal per maand m.u.v. de zomermaanden. Commissies uit het bestuur voeren deeltaken uit.

De uitvoering van bepaalde taken wordt soms aan derden uitbesteed. Het bestuur houdt dan zelf de begeleiding in handen. Voor specifieke werkzaamheden worden doorgaans externe deskundigen ingeschakeld. Voor vaste professionele ondersteuning is helaas onvoldoende budget.

Omdat Stichting Kezban een vrijwilligersorganisatie is en niet over een eigen kantoororganisatie beschikt, is het niet altijd mogelijk direct te reageren op een verzoek om contact te leggen. Alle bestuursleden hebben immers hun eigen werk. Wel wordt altijd zo snel mogelijk gereageerd. De stichting huurt een kleine ruimte voor opslag en archief.

Voor vergaderruimte kan het bestuur doorgaans kosteloos of tegen een klein prijsje terecht bij bevriende organisaties.

FINANCIËN

De inkomsten van Stichting Kezban bestaan hoofdzakelijk uit projectsubsidies en donaties. Er zijn ook inkomsten uit de vergoeding voor de Dvd's en de wenskaarten. De stichting heeft het jaar 2008 helaas financieel afgesloten met een negatief resultaat van € 2152. Dat is jammer, maar niet onoverkomelijk. De inkomsten zijn gelukkig toegenomen, maar de uitgaven ook. Dat is niet verwonderlijk als men bedenkt dat de netwerkdag geheel voor eigen rekening kwam. De kosten konden worden beperkt en waren een fractie lager dan in 2007. Het eigen vermogen liep terug, maar is nog wel iets beter dan in 2006.

Gelukkig lijkt er nog voldoende "buffer" aanwezig om ingeval van ontbrekende of sterk teruglopende inkomsten, de werkzaamheden van de stichting één jaar financieel te kunnen overbruggen. Maar de financiële toekomst is een punt van zorg. Bovendien vrezen wij dat de economische crisis geen positief effect heeft op de inkomsten van de stichting.

MAATSCHAPPELIJKE STEUN

Stichting Kezban ontvangt steun van mensen die zich betrokken voelen bij de doelstelling van de stichting. Daarbij gaat het niet alleen om financiële steun. Het gaat ook om het maatschappelijk draagvlak dat de bestuursleden inspireert bij het voortzetten van de activiteiten.

Indien een voorgedragen project gehonoreerd wordt met een financiële bijdrage, geeft dat nieuwe impulsen aan de inzet en het enthousiasme van de bestuursleden. Zo geeft het ook voldoening als aan een hulpvraag tegemoet gekomen kan worden of als een voorlichting het beoogde effect blijkt te hebben.

WOORD VAN DANK

Het bestuur bedankt allen die hebben meegewerkt aan de realisering van de doelstelling van Stichting Kezban. Onze bijzondere dank gaat uit naar onze donateurs. Zij dragen de Stichting ideëel én materieel.

Een woord van dank richt het bestuur ook aan alle vrijwilligers: de voorlichters, degene die de training volgen voor het werk aan de website www.hallokezban.nl, de webmaster, de adviseurs, de ontwerper van de wenskaarten en vele anderen.

Zonder hun hulp zou het onmogelijk zijn geweest zoveel te doen ter voorkóming en bestrijding van relationeel en eengerelateerd geweld.

WERKZAAMHEDEN

1. **Individueel advies, informatie, hulpverlening**

Vanaf de oprichting wordt Stichting Kezban van diverse kanten gevraagd om specifiek advies, informatie of hulp.

De laatste jaren is het maatschappelijk klimaat veranderd en ook het regeringsbeleid richt zich op huiselijk, relationeel en eengerelateerd geweld. Met de komst van de Algemene Steunpunten Huiselijk Geweld (ASHG's) is de toegankelijkheid van de reguliere hulpverlening voor hulpvragers enorm vergroot. Stichting Kezban juicht deze ontwikkeling toe. Er zijn nu meer adressen waartoe (potentiële) slachtoffers zich kunnen wenden. Gebleken is echter dat niet alle (potentiële) slachtoffers van relationeel geweld terecht kunnen bij een reguliere instantie. Echter, gewoonten, cultuur en (voor)oordelen hebben veel tijd nodig om te veranderen. Onder druk van culturele gewoonten en gesloten sociale netwerken, durven lang niet alle vrouwen naar buiten te komen met hun problemen. Het vertrouwen in algemene instellingen is groeiend, maar nog lang niet voldoende. En nog lang niet alle hulpverleners hebben de noodzakelijke "interculturele competentie", dat wil zeggen: het vermogen om zich in te leven in de situatie van een vrouw uit een andere cultuur dan die van henzelf.

Informatie en Advies

Stichting Kezban krijgt nog steeds informatie- en adviesverzoeken van particulieren, instellingen en organisaties. Daarnaast wordt Stichting Kezban regelmatig benaderd voor deelname aan interviews en onderzoeken, zowel door professionele organisaties als door scholieren en studenten.

Verzoeken om namen te leveren voor interviews met slachtoffers worden door Stichting Kezban nooit gehonoreerd.

Ook professionele hulpverleners zoals bij de ASHG's hebben dikwijls behoefte aan specifieke informatie, advies of interventie. Zij blijken te worden geconfronteerd met hulpvragen waar zij geen antwoord op hebben. Zij komen dan geregeld uit bij Stichting Kezban.

Hulpverlening

Allochtone slachtoffers van eengerelateerd en/of huiselijk geweld weten, in acute noodgevallen, Stichting Kezban nog steeds te vinden. Hoewel de stichting geen hulpverlenende instelling is, proberen wij toch door informatie, advies en eventueel verwijzing en/of bemiddeling een brug te slaan tussen hulpvragers en de reguliere hulpverlening.

Het bestuur heeft in dit kader besloten tot een intern noodfonds: een beperkt budget is afgezonderd voor hulpverzoeken in acute noodsituaties. Er is in 2008 tweemaal een beroep op het noodfonds gedaan. Een groot deel van het daarmee gepaard gaande geld is door het Monseigneur Dekkersfonds weer aangevuld. Wij zijn daar erg blij mee.

2. **Voorlichting**

Om het taboe rondom eengerelateerd en huiselijk geweld te doorbreken heeft Stichting Kezban op verschillende manieren voorlichting gegeven. Spraakmakend was het voorlichtingsproject 'Als ik haar was' dat in 2007 is afgerond. Op de website is alle informatie over het project te vinden.

Nog steeds worden, op verzoek, voorlichtingsbijeenkomsten gegeven. Ook trainingen voor professionele begeleiders zijn nog steeds aan de orde.

Voorlichtingsfilms

Stichting Kezban heeft in voorgaande jaren zelf twee voorlichtingsfilms gemaakt, waar nog steeds veel vraag naar is. De titel luidt: 'Als ik haar was'. De film is er in een Turkse en Arabische versie en heeft de vorm van een docudrama. In de films wordt duidelijk gemaakt dat geweld iets is dat vaker voorkomt dan men denkt en dat er een oplossing kan zijn voor slachtoffers die in een uitzichtloze situatie verkeren.

Stichting Kezban heeft de verfilming van het toneelstuk 'Hou mijn hart vast' van de Stichting 'hoezo, terug in je mand', overgenomen. Sindsdien is de film als voorlichtingsmateriaal bij Stichting Kezban verkrijgbaar.

3. Beleidsbeïnvloeding

Stichting Kezban heeft zowel direct als indirect contact met slachtoffers. Daardoor heeft de stichting een goed beeld van de specifieke problemen die allochtone slachtoffers ondervinden. Met deze en andere opgedane kennis en ervaring wordt een poging gedaan om het beleid van overheid en instellingen te beïnvloeden. Zo heeft Stichting Kezban het ministerie van Justitie geadviseerd over de thema's huwelijk, dwang en achterlating van meisjes in het land van herkomst.

Vertegenwoordigingen

Via deelname aan landelijke instellingen wordt de kennis en ervaring van Stichting Kezban ingebracht bij activiteiten van anderen. De stichting was in 2008 onder meer vertegenwoordigd in

- het Landelijk Platform Huiselijk Geweld (in het najaar van 2008 opgeheven);
- de begeleidingscommissie Onderzoek ten behoeve van het boek "Huiselijke Vrede"
- de landelijke werkgroep Mudawannah (ondergebracht bij Stichting Steun Remigranten SRR), inzake familierecht en achtergelaten vrouwen. Zie bij projecten.

Verschillende gebeurtenissen waren in het afgelopen jaar zo belangrijk, dat Stichting Kezban daar aanwezig was met enkele vertegenwoordigsters

- Presentatie van de film "Als ik hem was" van Stichting ADA Awareness. De film belicht het standpunt van de daders van eegerelateerd geweld. Stichting Kezban meent dat de film minder geschikt is voor slachtoffers, mogelijk wel voor trainers en begeleiders;
- Herdenkingsbijeenkomst van Zeynep Boral die door haar man werd doodgeschoten bij het station in Alkmaar. Het verslag staat op de website. Een vertegenwoordigster van Stichting Kezban zat in het discussieforum;
- Prijsuitreiking aan IOT vanwege het bespreekbaar maken van homoseksualiteit bij de Turkse, Marokkaanse en Surinaamse gemeenschap. Ook hier zat een vertegenwoordigster van Stichting Kezban in het discussiepanel;
- Conferentie Eigen Kracht;
- Start van de campagne van Podium Mozaïek "Emancipatie, een mannenzaak", opgezet door Movisie en Stichting Visyon.

4. Netwerkbijeenkomst 2008

Op 14 maart 2008 heeft Stichting Kezban een bijzonder geslaagde netwerkbijeenkomst georganiseerd waar het nieuwe project "Hallo Kezban" (zie hieronder) is gepresenteerd en waar mevrouw Renee Römken, hoogleraar inter-relacioneel geweld bij de universiteit van Tilburg, een inleiding heeft gehouden.

Professor Römken maakt zich zorgen om de ontwikkelingen rondom geweld in de privésfeer. Zij lichtte dat toe met het volgende kritiekpunten:

Allereerst de *genderneutralisering*: Het beleid in Nederland is om alle probleemvelden seksneutraal te benaderen. De problematiek van huiselijk en eengerelateerd geweld treft echter overwegend vrouwen.

Vervolgens de *term huiselijk geweld*: Het begrip omvat in beginsel alle geweld in de privésfeer: van ouder-kindmishandeling tot sexueel misbruik. Onder de noemer van huiselijk geweld valt zoveel dat een alomvattende goede analyse van de probleemvelden onmogelijk is. De effectiviteit van het (overheids)beleid kan zo niet worden gemeten. Een seksespecifieke analyse is nodig om seksespecifieke componenten in het beleid te kunnen introduceren. Nederland lijkt zich te willen profileren, maar isoleert zich door het hanteren van de onduidelijke term huiselijk geweld. Internationaal ligt dat anders. Daar spreekt men van geweld in het gezin.

Verontrustend is dat in Nederland het begrip huiselijk geweld steeds meer wordt *gekoppeld aan culturele minderheden*. De vraag is of dat terecht is. Er zijn geen goede recente cijfers beschikbaar die dat kunnen bevestigen of ontkennen. Een vergelijking met internationale gegevens levert op dat Nederland een uitzondering zou zijn als dat waar was. Waarschijnlijk is e.e.a. te verklaren uit de publiciteit over eerwraakmoorden op etnische vrouwen. Moorden t.g.v. huiselijk geweld op Nederlandse vrouwen halen vrijwel nooit de publiciteit, terwijl dat er -conform buitenlandse statistische gegevens- , waarschijnlijk meer zullen zijn. Onduidelijke feitelijke gegevens kunnen leiden tot onterechte conclusies.

Het huidige beleid leidt vooral tot *juridisering van huiselijk geweld*. De vraag is of daar het accent moet liggen. Zo staat in de Verenigde Staten juridisering gelijk met criminalisering. Mevrouw Römken pleitte voor de hulpverleningsaanpak die meestal effectiever is dan de repressieve strafrechtelijke aanpak. Zeer te spreken is zij over bijvoorbeeld de huidige uithuisplaatsingsmaatregel. Die impliceert immers geen strafrechtelijke aanpak, maar een bestuursrechtelijke: de overheid wordt zo gestimuleerd om naar oplossingen te zoeken.

Het genderneutrale overheidsbeleid, de term huiselijk geweld, het ontbreken van cijfers en de dreiging van juridisering, sporen aan tot veel diepgaand onderzoek.

Mevrouw Römken is momenteel bezig met het voorbereiden van een project waarin een vergelijking wordt gemaakt tussen jongeren in de Marokkaanse gemeenschap die met de politie in aanraking zijn gekomen, en Nederlandse jongeren die met de politie in aanraking zijn gekomen. De vraag daarbij is of de herkomst van het gezin van invloed is. De veronderstelling is dat dat verschil minder etnisch-specifiek is dan vaak wordt verondersteld.

De tweede vraag bij dat onderzoek is of er verschil in gedrag binnenshuis en buitenshuis is. Het vermoeden bestaat dat de rol van moeders en zusjes van invloed is op het gedrag van de jongens. De insteek is te ontdekken welke problemen de jongens hebben. Met andere woorden: is er bij hen sprake van een identiteitscrisis.

Mevrouw Römken memoreerde de Integratienota van het Kabinet waarin het hoofddaccent ligt op initiatieven van minderheidsorganisaties. Het beleid is er op gericht om de weerbaarheid van vrouwen en meisjes te vergroten. De nota gaat uit van een theorie. Maar als de theorie niet gebaseerd is op een juiste analyse kunnen de effecten van het beleid op lange termijn wel eens averechts uitwerken. Dat toont het belang aan van wetenschappelijk onderzoek.

Na de inleiding volgde een geanimeerde discussie. Op de website www.st-kezban staat het complete verslag van de netwerkbijeenkomst.

Het bestuur besloot na de positieve terugkoppeling van deelnemers om periodiek een (netwerk)bijeenkomst te beleggen waar een actueel onderwerp breed wordt behandeld.

5. Project "Hallo Kezban"

Veel vrouwen lijden nog steeds in stilte. Zij kunnen er niet over communiceren en weten niet waar ze heen kunnen met hun gedachten en hun problemen.

Bovendien zijn er veel allochtone meisjes en jonge vrouwen die te kampen hebben met dreiging van eengerelateerd geweld, uitsluiting en beperking van hun vrijheid. Ze willen zelf bepalen met wie ze trouwen, hoe ze gaan leven. Dat leidt vaak tot problemen thuis en binnen hun sociale omgeving. Deze problemen kunnen soms fataal eindigen voor deze vrouwen en meisjes.

De ervaring heeft geleerd dat bij meisjes en vrouwen die te maken hebben met eengerelateerde problematiek, de dringende behoefte bestaat om hierover met lotgenoten in contact te komen.

Ook is er behoefte aan praktische en concrete informatie. De thans beschikbare informatie over dit thema is vooral gericht op hulpverleners en intermediairs.

Voor de doelgroep zelf is er weinig tot geen (praktische) informatie voorhanden.

Daarom zijn we gestart met het project 'Hallo Kezban'. www.hallokezban.nl wordt een website waar deze meiden en vrouwen informatie kunnen krijgen en opzoeken maar ook veilig met elkaar ervaringen kunnen uitwisselen of advies krijgen van geschoolde vrijwilligsters. Uiteindelijk wil het project bijdragen aan een afname van eengerelateerd geweld, inclusief gedwongen huwelijken, achterlatingen en beperking van de vrijheid van partnerkeuze, in Nederland.

Het project richt zich vooral op meiden en jonge vrouwen. Jongens en mannen zijn hier (nog) niet aan toegevoegd. Wel komt de vraag of deze doelgroep moet worden toegevoegd geregeld terug in gesprekken over het project, waarbij de conclusie voorlopig steeds is dat het van belang is eerst alles goed op de rails te krijgen voor de doelgroep meiden en vrouwen; een doelgroep waarmee Stichting Kezban bekend is.

Het project Hallo Kezban is eind 2007 van start gegaan, nadat subsidietoezeggingen waren ontvangen van het ministerie van OCW (directie Emancipatie) en VROM (directie Inburgering en Integratie). Voorwaarde vanuit het ministerie van VROM was dat al in 2007 met het project zou worden gestart; de start in de subsidiebeschikking van OCW was voorzien voor begin 2008. De oriëntatiefase van het project is daardoor over een iets langere periode uitgesmeerd dan in het oorspronkelijke projectplan was voorzien.

De eerste prioriteit was het aantrekken van een professionele coördinator voor het project. De uitvoering zou te veelomvattend worden voor het bestuur alleen. Al snel werd overeenstemming bereikt over de toekomstige coördinator/projectbegeleider en over de uitvoering van de inhoud en de te volgen werkwijze.

Oriëntatie

De bestuursleden van Stichting Kezban hebben met bestaande groepen binnen hun eigen netwerk een aantal zogenaamde focusgroepgesprekken gevoerd. Ook heeft een gesprek plaatsgevonden met meiden/vrouwen die vanwege eengerelateerd geweld zijn opgenomen op de Extra Veilige Afdeling van Vrouwenopvang de Bocht (Tilburg). Vanuit het opgebouwde netwerk is een focusgesprek gevoerd (Hindoestaanse vrouwen). In totaal is met ongeveer 30 vrouwen gesproken. Uit de focusgroepgesprekken kwam naar voren dat veel meiden problemen hebben met betrekking tot relatie, thuis en opvallend veel met betrekking tot seksualiteit. Er is vooral behoefte aan laagdrempelige informatie en praktische tips, en aan ervaringen van anderen (herkenning). De mogelijkheid om vragen te stellen op de nieuwe website werd positief gewaardeerd, mits de veiligheid is

gewaarborgd. Op aangeven van de websitebouwer is in latere gesprekken ook expliciet gevraagd naar zoektermen die door de doelgroep worden gebruikt.

Om er voor te zorgen dat de website ook daadwerkelijk aansluit op de behoeften van de doelgroep is in het plan voorzien in twee soorten klankbordgroepen: één van professionals, en één van vertegenwoordigers van de gebruikersgroepen (vrouwenorganisaties, migrantenorganisaties, jongerenorganisaties).

Er is een mailinglijst samengesteld van alle mensen en organisaties die bij het project zijn betrokken of interesse in het project hebben getoond. Daarnaast wordt informatie over het project verspreid via de netwerkcontacten. De mailinglijst wordt gebruikt om informatie over het project te verspreiden, maar ook om oproepen te doen (input voor de site; werving vrijwilligers).

De bedoeling was dat beide klankbordgroepen gedurende het gehele project zouden worden uitgenodigd om aan te geven wat zij van belang vinden, en feedback te geven op de onderdelen van de site die zouden zijn ontwikkeld.

De klankbordgroep van professionals op verschillende vakgebieden is gevormd. Deze klankbordgroep wordt vooral via e-mail bevestigd. De eerste vragenlijst (april 2008) is door 10 professionals ingevuld en geretourneerd. De meest en eergeerelateerd geweld samenhangende onderwerpen die men in het werk het vaakst tegenkomt zijn: huiselijk geweld, vrijheidsbeperking door de eigen familie, vrijheidsbeperking door de schoonfamilie, familiedruk om bij de partner te blijven, beperking van de vrije partnerkeuze, gedwongen huwelijk, en vragen rond maagdelijkheid/maagdenvlies. De professionals schatten in dat er bij de doelgroep behoefte is aan zowel achtergrondinformatie, praktische informatie, verhalen van lotgenoten, als aan de mogelijkheid via een forum of per e-mail advies te vragen.

Een klankbordgroep van contactpersonen uit de gebruikersgroepen bleek moeilijk samen te stellen; er werden nauwelijks mensen gevonden die zich voor de gehele projectperiode wilden vastleggen. Er is toen besloten om met losse bijeenkomsten te gaan werken, waarvoor steeds opnieuw breed geworven werd binnen de doelgroep.

De eerste klankbordbijeenkomst heeft plaats gevonden op 13 juni 2008. Hieraan namen vrouwen met verschillende achtergronden deel, naast de websitebouwer en de projectcoördinator. Belangrijke conclusies van de bijeenkomst waren dat de website niet moet voorsorteren op bevolkingsgroepen. De site moet thematisch ingedeeld worden; per thema kan waar nodig worden gedifferentieerd naar verschillende groepen. Ook werd duidelijk dat het bieden van herkenning het belangrijkste doel van de website moet zijn. Dit werd belangrijker gevonden dan het bieden van informatie. Op de bijeenkomst is ook gesproken over de veiligheid van de site, en is gebrainstormd over zoektermen die de doelgroep zou gebruiken.

Met iemand vanuit de Chinese gemeenschap is apart gesproken; zij was verhinderd om de klankbordbijeenkomst bij te wonen.

Het bouwen van de website

Er zijn twee domeinnamen geregistreerd (www.hallokezban.nl en www.hallokezban.com). Voor het bouwen van de website is contact gezocht met Shift1. Omdat die kon bieden wat Stichting Kezban wil, een zeer voordelig aanbod deed (de helft van de kosten worden bij wijze van sponsoring niet in rekening gebracht), en blijkt geeft van betrokkenheid op het onderwerp en begrip voor de wensen en gevoeligheden, is besloten met Shift1 in zee te gaan. Daarbij is voor de vormgeving samenwerking gezocht met Bakvorm. Eind 2008 is een eerste ontwerp van de website gepresenteerd, en -met enkele opmerkingen- door het bestuur van Stichting Kezban geaccepteerd.

Testen van de website

Vrijwilligers nemen een belangrijke plaats in binnen het project. Zij moeten het forum van de website gaan 'modereren' en per e-mail vragen van gebruikers van de site gaan

beantwoorden. Voor het trainen en begeleiden van de vrijwilligers is bij drie organisaties een offerte gevraagd. Uiteindelijk bleek alleen MOVISIE in staat de gewenste combinatie van inhoudelijke deskundigheid en deskundigheid in het trainen en begeleiden van vrijwilligers te kunnen bieden.

Met de werving van vrijwilligers is in september 2008 begonnen. De werving verliep moeizaam. Er is via alle mogelijke netwerken geprobeerd vrijwilligers te werven. De persoonlijke netwerken van de bestuursleden van Stichting Kezban waren hierin van groot belang. Uiteindelijk waren er eind 2008 ongeveer 10 belangstellenden die als vrijwilliger aan de slag wilden gaan. Het is gelukt een heel diverse vrijwilligersgroep samen te stellen (Marokkaans, Turks, Surinaams/Hindostaans, Russisch/Afghaans, Nederlands). De vrijwilligers zijn steeds geïnformeerd over de stand van zaken. Met deze vrijwilligers zijn afspraken gemaakt over individuele gesprekken, en de start voor de training begin 2009. Met enkele vrijwilligers zijn de gesprekken nog in december 2008 gevoerd. Hierin kwam ook aan de orde wat hun specifieke wensen waren met betrekking tot de training.

Enkele vrijwilligers waren aanwezig op één van de twee informatiebijeenkomsten die het bestuur van Stichting Kezban had georganiseerd in november en december 2008.

In maart 2009 is daadwerkelijk met de training te begonnen. Inmiddels is de eerste intervisiebijeenkomst voor de vrijwilligers al geweest.

Vervolg

In november 2009 zal de website worden gelanceerd. Kort daarna zal er een einde gekomen zijn aan de subsidiëring. De continuïteit van de website is een onderwerp waaraan veel aandacht is en wordt besteed.

6. Werkgroep Mudawannah

Sinds 2007 participeert Stichting Kezban in de landelijke werkgroep Mudawannah. *Mudawannah* is de naam voor het Marokkaanse wetboek inzake personen-, familie- en erfrecht. Het kernthema van de landelijke werkgroep is de rechtspositie van vrouwen en kinderen. Preventie, voorlichting, adequate hulpverlening en signalering van knelpunten zijn dan ook kernactiviteiten. Omdat de problematiek van achterlating ook bekend is in de Turkse gemeenschap, heeft de werkgroep haar activiteiten uitgebreid tot die groep.

Stichting Kezban heeft overwogen dat het werk van de Werkgroep Mudawannah veel verwantschap heeft met het werk van Stichting Kezban zelf. Daarom is besloten om te participeren in de werkgroep.

De behoefte aan informatie over het Marokkaanse en Nederlandse familierecht en achterlating zowel bij vrouwen, mannen, jongeren en professionals blijkt groot te zijn. Het bestaande hulpverleningscircuit blijkt onvoldoende toegerust om vrouwen te ondersteunen. Bovendien is het aantal deskundige professionals op dit gebied klein. Omdat de problematiek complex van aard is kiest de landelijke werkgroep Mudawannah voor een geïntegreerde benadering waarbij naast voorlichting over het familierecht, het vreemdelingenrecht en achterlating ook bewustwording en mentaliteitsbeïnvloeding een belangrijke plaats innemen. Voor de werkgroep Mudawannah zijn naast vrouwen, mannen en jongeren ook de professionals een belangrijke doelgroep.

In de activiteiten staan de volgende doelen centraal:

- Informatieverstrekking over familierecht, vreemdelingenrecht en achterlating;
- Het geven van handvatten en tips aan Marokkaanse en Turkse doelgroepen: preventief en curatief;
- Het realiseren van een structurele aanpak van de voorlichtingsbijeenkomsten in samenwerking met organisaties in de provincies en de grote steden;
- Implementatie van activiteiten in het aanbod van instellingen en organisaties.

- Professionals worden deskundiger in kennis over en het ondersteunen van vrouwen en kinderen; ook in het onderkennen van signalen en verwijzen;
- Het realiseren van een sluitend sociaal juridisch netwerk en een samenhangend hulpverleningsaanbod van deskundige professionals in Nederland en landen van herkomst;
- Het onder de aandacht brengen van achterlating onder een breed publiek;
- Aandacht blijven vragen voor deze problematiek bij beleidsmakers en politici.

De eerste stappen zijn research van het Turks familierecht (met specifieke aandacht voor wijzigingen in het Turks familierecht in 2002) en achterlating; het realiseren van voorlichtingsbrochures voor de Turkse doelgroep en professionals; de sociale kaart in Nederland en in Turkije in beeld brengen. Daarna zal de informatievoorziening worden opgepakt en de trainings- en voorlichtingsbijeenkomsten vorm worden gegeven. Na deze fase komen de overige activiteiten aan bod.

Het is de bedoeling om de eerste fase van het project af te ronden in de zomer van 2009.

7. Fonds Kinderen Kezban

Na de dood van Kezban is een geldinzameling gehouden ten behoeve van de kinderen van Kezban. De gemeente Zwijndrecht heeft vervolgens een fonds opgericht om de kinderen financieel te ondersteunen bij hun studie en dagelijkse leefsituatie.

Uit dat fonds werden uitkeringen gedaan ten behoeve van de kinderen. Een paar jaar zijn de kinderen onvindbaar geweest.

In 2006 heeft Stichting Kezban het restant van het ingezamelde geld in beheer ontvangen en heeft zich verbonden om geheel belangeloos dat vermogen, conform de bedoeling uit te keren. Eventuele kosten komen voor rekening van de stichting.

Allereerst is geprobeerd de kinderen op te sporen. Dat is gelukt. Vanaf oktober 2007 zijn er regelmatig uitkeringen gedaan. De verwachting is dat in 2010 de laatste bedragen zullen worden overgemaakt. Beide kinderen zijn dan meerderjarig. Dat is het moment waarop het fonds zijn taak heeft voltooid

8. PR

Website

Ook in 2007 werd de website www.st-kezban.nl, net als in voorafgaande jaren, bijgehouden vanuit Finland door de webmaster die dit op vrijwillige basis doet.

Per week bezoeken gemiddeld 43 personen de site. De meeste bezoekers raadplegen de site niet frequent, wat geheel volgens verwachting is.

Persberichten

In 2008 is één persbericht uitgebracht over de netwerkbijeenkomst op 14 maart 2008

Folder

De in 2008 geactualiseerde folder wordt verspreid bij evenementen en op aanvraag.

Wenskaarten

Via twee verschillende wenskaarten probeert Stichting Kezban de problematiek rondom eengerelateerd geweld op bescheiden wijze onder brede aandacht te brengen. De opbrengst van de kaarten komt rechtstreeks ten goede aan de stichting.

Bijlage 1**Bestuurssamenstelling Stichting Kezban**

Mw. Latifa Lazaar, voorzitter
 Mw. Nera Jerkovic, vicevoorzitter
 Mw. Coby Katu Bin Mara, secretaris (tot maart 2009)
 Mw. Louwra de Groot, secretaris/penningmeester
 Mw. Nurdan Tatoglu
 Mw. Saniye Tezcan
 Mw. Dursun Temizkan (tot maart 2009)
 Dhr. Sezai Aydogan
 Mw. Sita van Groesen
 Mw. Sahar Jahish

Coördinatie project "Hallo Kezban"

Mw. Margreet de Boer, bureau PoWR (Projects om Women's Rights)

Webmaster

Dhr. Lucien den Arend

Ontwerper kunstkaarten

Atilla Kanbir

Bereikbaarheid Stichting Kezban

Postbus 198
 5000 AD Tilburg
 e-mail: info@st-kezban.nl
 internet: www.st-kezban.nl
 telefoon: 06 – 125 07 996

Overige informatie

Dossiernr. Kamer van Koophandel 34150064
 Fiscaal nr. 8096.63.995 ANBI
 Stichting Kezban is per 1 januari 2008 door de Belastingdienst aangemerkt als Algemeen Nut Beogende Instelling (ANBI). Dat betekent dat donaties en giften voor de schenker fiscaal aftrekbaar zijn.
 Bankrek.nr. 6215405

Bijlage 2

Financieel Jaarverslag 2008

Op de volgende pagina's staat een opstelling van de balans per 31 december 2008 en de Staat van Baten en Lasten over 2008.

Het accountantsverslag is op 6 juli 2009 uitgebracht en de samenstellingsverklaring afgegeven conform de in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaggeving.

Een volledig exemplaar van de jaarrekening ligt ter inzage bij het bestuur van Stichting Kezban. Op verzoek kan een exemplaar van de jaarrekening worden toegestuurd.